

**DIN AMINTIRILE COLONELULUI GHEORGHE MAGHERESCU
DESPRE MIRCEA TOMESCU**

**FROM THE MEMORIES OF COLONEL GHEORGHE
MAGHERESCU ABOUT MIRCEA TOMESCU**

*Colonel prof. univ. dr. Filofteia REPEZ**

Abstract: *Mircea Tomescu s-a născut într-o familie de plugari săraci din județul Mehedinți. După absolvirea studiilor liceale urmează studiile militare pentru a deveni ofițer. Se remarcă, pe parcursul carierei militare, ca fiind un excepțional ofițer și un foarte bun educator și pedagog. Amintirea sa a rămas vie pentru unii dintre colegii săi. Unul dintre aceștia, colonelul Gheorghe Magherescu nu numai că l-a apreciat, dar l-a și prezentat în convorbirile avute cu Josif Constantin Drăgan. Pornind de la ideea că este important să cunoaștem cât mai multe opinii și de la faptul că aceste informații nu au fost disponibile unui număr mare de cititorii, vom prezenta, în acest demers științific, imaginea ofițerului și profesorului Mircea Tomescu așa cum reiese din amintirile colonelului Gheorghe Magherescu.*

Cuvinte-cheie: *Mircea Tomescu, camarad, evocare, apreciere, activitate profesională*

Abstract: *Mircea Tomescu was born in a poor ploughing family in Mehedinți County. After graduating high school, he pursues military studies to become an officer. He became known as a remarkable figure during his military career as an exceptional officer and a very good teacher and pedagogue. Memories of him remained alive for some of his colleagues. One such colleague was Colonel Gheorghe Magherescu who not only appreciated him, but also talked about him in the conversations with Iosif Constantin Drăgan. Starting from the assumption that it is important to know as many opinions as possible and from the fact that this information was not available to a large number of readers, we will depict, in this scientific paper, the image of the officer and teacher Mircea Tomescu as shown in Colonel Gheorghe Magherescu's memories.*

* Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, filofteiarepez@yahoo.com

Keywords: *Mircea Tomescu, comrade, remembrance, homage, professional activity*

*Foto nr.1:
Mircea Tomescu – pictură*

Imaginea creionată de colonelul Gheorghe Magherescu ofițerului și profesorului Mircea Tomescu poate avea un iz de subiectivism (de altfel un lucru foarte des întâlnit). Cu toate acestea, informațiile desprinse din lucrarea „*Antonescu Mareșalul României și războaiele de reîntregire*”¹ aduc un plus celorlalte informații desprinse din surse bibliografice diverse și care completează portretului ofițerului și profesorului Mircea Tomescu. (foto nr.1²).

Admirația colonelului Gheorghe Magherescu față de camaradul său, Mircea Tomescu, nu este întâmplătoare.

Amândoi au fost ofițeri remarcabili ai Armatei Române; au fost ofițeri de cavalerie, au iubit caii și au participat la concursuri de călărie; s-au întâlnit la Școala de Război – Mircea Tomescu fiindu-i profesor timp de un an lui Gheorghe Magherescu; au lucrat în cabinetul mareșalului Ion Antonescu; au avut înclinație spre scris și au publicat o serie de lucrări științifice.

Pentru început, se cuvine a prezenta câteva date despre *colonelul Gheorghe Magherescu*.

S-a născut la data de 9 februarie 1904, la Târgu Jiu; tatăl, Gheorghe, controlor la administrația financiară, iar mama, Didina, casnică – părinți de la care a moștenit „*avântul, năzuința spre frumos, predispoziția de a căuta*

¹ Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, *Antonescu Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, mărturii și documente coordonate și îngrijite de Josif Constantin Drăgan, Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, ediția 1986.

² Tabloul se află pe holul Universității Naționale de Apărare „Carol I” etajul I, corp central.

*modele perfecte și de a le urmări*³. După absolvirea școlii primare „Tudor Vladimirescu” din Craiova, a urmat Liceul „Carol I” până în clasa a IV-a, apoi Liceul Militar „Dimitrie A. Sturza”. A continuat cu Școala pregătitoare de ofițeri (1923-1925), clasificându-se primul în promoție. A primit repartiție la Regimentul 9 Roșiori «Principesa Elena» din garnizoana Giurgiu, unde l-a avut comandant pe colonelul (viitor mareșal) Ion Antonescu în perioada 1925-1927. Ulterior, a absolvit Școala Superioară de Ofițeri de la Sibiu (1927-1929); a rămas printre cadrele acestei școli la activitatea equestră, făcând parte din echipa națională și participând la diverse concursuri de călărie, organizate la Nisa, Roma, Viena, Varșovia, numărându-se printre călăreții de elită ai armatei noastre⁴. A fost șeful Biroului III Operații de la cabinetul militar al Mareșalului Antonescu. La 9 august 1946, a fost trecut în rândul cadrelor militare disponibile, apoi în rezervă și scos la pensie fără drept de pensie, fiind considerat un *element dușmănos*, care lucrase în cabinetul mareșalului Antonescu. A publicat o serie de lucrări, dintre care reținem: articolul *Diplomația strategică sau războiul alb*, publicat în *Viața Militară* în anul 1937; *Secvențe cazone. Amintiri din arma cavaleriei*, Editura Militară, București, 1992.

Admirația lui Gheorghe Magherescu față de camaradul său Mircea Tomescu a debutat timpuriu, pe când era elev în anul II al Școlii militare de ofițeri de la Târgoviște. Tabloul este astfel descris: pe peronul gării din acest oraș coboară din tren un tânăr ofițer, „cu o înfățișare deosebit de frumoasă și impunătoare. Era leit Friedrich March, artist frumos, brunet, figură de Luceafăr. Același ten bronzat, profil clasic, sprâncene arcuite și ochi negri, vii, părul negru ieșind bogat de sub chipiu, o siluetă zveltă tipică ofițerului de cavalerie. Mircea Tomescu fusese cel mai bun elev pe care-l avusese Mănăstirea Dealu și șef de promoție la Târgoviște. El a luat premiul I la calul de arme cu calul Pahar. (...) «Acesta-i idealul!» mi-am zis. «Frumos de la natură, cu daruri cărturărești, sportiv emerit și exuberant, Mircea Tomescu!» Nu știu de ce numele acesta m-a obsedat și m-a fascinat parcă. Îmi plăcea să-l pronunț și să-l asociez perfecțiunii și n-am fost dezamăgit

³ Convorbirile avute cu Josif Constantin Drăgan (și publicate în Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, *Antonescu Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, mărturii și documente coordonate și îngrijite de Josif Constantin Drăgan, Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, ediția 1986, p.13.

⁴ Maria Georgescu, *Cavaleriști români la Saumur*, Editura Militară, București, 2015, p.161.

(...) Venind în intima lui apropiere din când în când și predispus a-l cerceta critic în amănunt, am descoperit la el însușiri demne de remarcat și unele demne de imitat. Era foarte foarte prietenos, blând, sfătos, calm, un calm olimpic. Când vorbeai cu el uitai vârsta, îi uitai gradul și aveai impresia că te găsești în fața unui înțelept, a unui cărturar sau general. Și el era abia locotenent. Avea un dar neobișnuit de a explica cele mai complexe situații și de a le face pe înțeles, ca și cum ar fi fost noțiuni elementare. Avea un simț înăscut al metodei. El ar fi fost în stare să-ți rezolve o problemă greu de înțeles prin câteva schițări cu creionul pe hârtie sau marcarea unor puncte succesive de abordare a subiectului, clasate ușor cu scrisul lui frumos. Niciodată nu era obosit, nu ezita să dea lămuriri, explicații, să țină adevărate prelegeri. Asta în mod comic i-a adus o neplăcere, când era instructor la elevii școlii pregătitoare de ofițeri. Spiritul lui analist cu înclinații spre filosofie, adică spre gândirea adâncă, îl punea în contrast cu spiritul militar brut. Și, ca instructor la plutonul de elevi, întrebuița mai mult metoda peripatetică a vechilor filosofi din școla grecească, luându-și plutonul în turmă și plecând spre aplicații. Pe drum explica tema sau poposea cu soldații la umbră. Așa desvolta în fața lor un subiect din istoria neamului. Sigur că asemenea maniere șocau pe un militar obișnuit cu linia severă a disciplinei și metoda lui Tomescu apărea contrastantă. El nu țipa, nu se mișca cu repeziciune, nu dădea comenzi scurte ș.a.m.d. (...) Eevii pe care i-a avut în acest timp n-au conținut cu laudele și admirația cu privire la comportamentul și calitățile de comandant ale lui Mircea Tomescu”⁵.

Evocarea camaradului și a admirației față de acesta continuă prin prezentarea situației de la Școala de Război din București: „S-a impus din primul moment și în fața profesorilor și a colegilor. Prin demnitatea lui, prin solemnitatea cu care aborda orice chestiune și prin forma academică a discursului său, și-a atras porecla de «Rege». Așa era poreclit Mircea Tomescu în Școala de Război: «Măi, Rege, ia spune cum e aici?» și el scotea țigara, se așeza tacticos și începea să dezvolte problema. La sfârșitul Școlii de Război, Mircea Tomescu a fost oprit în școală, ca ajutor de profesor la tactica generală. Era tot locotenent, n-a fost trimis la Paris,

⁵ Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, *Antonescu Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, mărturii și documente coordonate și îngrijite de Josif Constantin Drăgan, Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, ediția 1986, pp.123-124.

deoarece era altul protejat, dar și-a plătit polița prin strălucirea pe care a știut să o dea cursului său. Era o adevărată încântare să-l ascuți pe Mircea vorbind. El nu avea însemnări, vorbea liber. Totul era plastic, frumos, și imaginile, comparațiile ce le făcea dădeau adevărata savoare orelor. Ajunsesse până acolo încât colegi de-ai lui, de la alte discipline, veneau să-l asculte”⁶.

Caracterul, modul de desfășurare a activității profesionale au atras invidii, iar evenimentele nu au fost în totalitate în avantajul lui Mircea Tomescu pe vremea când își desfășura activitatea la Școala de Război din București. Situația a fost descrisă astfel: La întoarcerea în țară, după îndeplinirea stagiului de atașat militar la Paris, generalul Paul Teodorescu a fost atenționat de favoriții lui, *ciracii lui infanteriști, adjutanți regali, ofițeri de ordonanță* cu următoare cuvinte: *Atenție la Mircea Tomescu. Sub impulsul acestor informații, „Paul Teodorescu și-a pregătit toate elementele pentru a da lovitura distrugătoare. Și-a căutat platforma, mărindu-și numărul acoliților, și-a întărit poziția la Rege prin Lupeasca, a lansat lozinci cu veleități de transformări morale nu numai în armată, ci și în națiune. De exemplu, era foarte familiară în gura lui formula aceasta «Trebuie să formăm un om de tip nou, un om al vremurilor noastre»*”⁷. În acest timp, ofițerul Mircea Tomescu era preocupat cu activitatea de la Școala Voevodului, Școala de Război și tiparniță (debutase la revista *«România militară»* pe când era locotenent). Atunci când a venit la comanda Școlii de Război, generalul Paul Teodorescu arogând-și *„dreptul să înceapă de la primul pas cu aplicarea formulei: crearea unui tip de om nou, a redeschis campania împotriva lui Mircea Tomescu (...) a întreprins cercetări, i-a interogat pe elevi și a întocmit un dosar”*. În această situație, Mircea Tomescu, care *„era în deplina desfășurarea a posibilităților sale profesionale și intelectuale”*, a părăsit această instituție militară și a rămas doar cu funcția de la Palat, respectiv directorul de studii de la Școala Voevodului, prezidând formarea vlăstarului regal (din anul 1934).⁸

A existat și o acțiune de înlăturare a lui Mircea Tomescu de la Palat, autor fiind tot generalul Paul Teodorescu, dar aceasta a eșuat: *„Cu dosarul*

⁶ *Ibidem*, p.124.

⁷ *Ibidem*, p.111.

⁸ *Ibidem*, p.112.

creat, Paul Teodorescu s-a prezentat Regelui Carol al II-lea hotărît să-l azvârlă de la Palat pe Mircea Tomescu. Când a auzit despre ce este vorba, regele i-a tăiat-o scurt «Astea-s prostii. Să nu mai veniți la mine cu asemenea lucruri!» Și directorul de studii de la Școala Voevodului a rămas mai departe să prezideze formarea vlăstarului regal. Paul Teodorescu eșuase, lovitura pe care voia să o dea era motivată și prin faptul că Mircea Tomescu se afla în grațiile generalului Antonescu. Zdrobindu-l pe Tomescu, l-ar fi lipsit pe Antonescu de un prieten de valoare, care i-ar fi fost folositor în carieră⁹”.

Atribuțiile funcției de la Palat au fost îndeplinite exemplar, din anul 1934, până când voievodul Mihai a devenit Rege, sub guvernul generalului Ion Antonescu, după care, Mircea Tomescu a fost promovat ca prim-ajutant regal (4 septembrie 1940, când generalul Antonescu preia cârma țării, iar Regele Carol al II-lea a abdicat în favoarea fiului său, Regele Mihai I).

Apropierea dintre Mircea Tomescu și vlăstarul regal Mihai, care intra în adolescență, este menționată de colonelul GGeorge Magherescu prin evocarea a două situații¹⁰:

Prima situație, descrisă povestitorului chiar de Mircea Tomescu, a avut loc pe mare, când l-a însoțit pe Voevodul Mihai (care avea 16-17 ani) în voiajul de pomină din care au scăpat ca prin minune de forțele naturii. Urmau să participe la o ceremonie la curtea regală a Greciei și se aflau pe distrugătorul «*Ferdinand*», un vas destul de mic, care plecase din rada portului Constanța. Furtuna a durat două zile și două nopți, „*timp în care țara a stat cu sufletul la gură, urmărind buletinul de știri, care era lipsit de orice repeziciune. (...) Distrugătorul cu tot numele lui pompos devenise o coajă de nucă în gura valurilor. Talazurile ridicau prora la cer și o scoborau în afundul mării. Totul era dat peste cap în interiorul vasului. Personalul se sprijinea de ce putea cu tărie. Regalul pasager și aghiotantul lui se întinseseră la podea și erau rostogoliți ca niște bile dintr-o parte în alta. Voevodul era pradă unui rău de mare, care îi mărea chinurile (...) Se legase, în acele împrejurări, de ofițerul lui de ordonață. Amândoi trăiseră împreună clipe care puteau fi ultimele din viața lor*”. După ce furtuna s-a

⁹ *Ibidem*, p.112.

¹⁰ *Ibidem*, pp.125-127.

potolit, vasul a fost identificat, remorcat și a ajuns în siguranță la destinație, unde, din păcate, festivitățile se încheiaseră.¹¹

A doua situație surprinde un aspect care dovedește pasiunea pentru actul pedagogic desfășurat de Mircea Tomescu pe lângă Voevod, care „era în flirt cu o domnișoară, fiica unui ofițer de ordonanță de la Palat. Voevodul vine înainte de vacanță (este vorba de vacanța de Paști) la Mircea Tomescu și-i spune «Știi, Tomescu, ce bucurie mi-a făcut tata?» «Ce anume, Măria Ta? «Mi-a promis o călătorie la Constantinopol împreună cu (hai să-i spunem pe nume) Alice» «Foarte frumos, Măria Ta, dar ați uitat că de Paști sunteți așteptat de Majestatea Sa Regina? Este în programul Măriei tale ca, odată pe an, de Paști, să mergi la mama». Descumpănit, prințul spune «Bine, dar mă duc altădată!» «Măria Ta, eu vreau să vă pun o întrebare. Oare așa de puțin stă în cumpănă dragostea față de mamă și dragostea de o fetișcană care azi este și mâine nu este, iar ca ea sunt sute care se pot oferi? O singură mamă aveți și ea va duce dorul. Pe Alice o vedeți în fiecare zi!» În timpul acesta pe fața prințului apare o încruntare. Dar – a continuat profesorul (Mircea Tomescu) «Ce se va petrece în mintea Majestății Sale Regelui, tatăl Măriei Tale, când va vedea că preferați să rămâneți lângă Alice și renunțați la vizita convenită mamei? Se prea poate ca la început Majestatea Sa să privească cu indiferență sau chiar să fie mulțumit, dar nu este deloc exclus ca să-i treacă prin minte și următorul gând: cu ușurința cu care renunță la plăcerea și datoria de a-și vedea mama azi, poate, mâine, cu aceeași plăcere va renunța să mă vadă și pe mine». Atunci, Voevodul a întors spatele și a plecat. Două-trei zile n-a mai vorbit nimic despre acest lucru. Părea că uitase și, deodată, s-a întors «Știi Tomescu? M-am răzgândit. Plec mâine la Florența»¹²».

Din relatarea colonelului Magherescu reiese faptul că Mircea Tomescu a fost coleg cu Corneliu Codreanu la liceul militar *Mănăstirea Dealu*, dar felul lui de manifestare ulterioară, prin împușcarea polițistului de la Iași, l-a determinat să îl scoată în afara considerației personale.

Din moment ce avansează la rangul de prim-adjutant regal, Mircea Tomescu trece în stânga Regelui, își continuă activitatea sa de educație, și, în plus, are o influență de trezire a unui interes și a unei simpatii față de

¹¹ *Ibidem*, pp.125-126.

¹² *Ibidem*, pp.126-127.

mișcarea legionară. Potrivit colonelului Magherescu „*Mircea Tomescu nu era legionar, dar era unul care credea în forțele tineretului, îndrumat pe calea binelui și a idealului pur*”¹³.

Amintirile colonelului Magherescu despre Mircea Tomescu surprind și momentul în care acesta intră în dizgrația mareșalului Antonescu. Potrivit acestuia, maiorul-adjutant Tomescu îl sfătuiește pe Majestatea Sa Regele să preia rolul de arbitru în împăcarea dintre legionari cu Mareșalul Antonescu și îl însoțește de la Palatul Peleş către București. Mareșalul Antonescu află și dă ordin jandarmilor să îi întoarcă din drum; Regele și Mircea Tomescu au fost interceptați în dreptul localității Breaza. Regele s-a întors, iar Tomescu și-a continuat drumul la București, singur, unde se prezintă generalului Antonescu „*să caute să-l convingă să-i dea Regelui rolul de arbitru, pentru a se împăca cu mișcarea. Văzându-se dezarmat de contra-argumentele aduse de General, Mircea Tomescu, în disperare de cauză, a comis imensa greșală prin care s-a autodecapitat. Aducându-și aminte de cele ce-i spusese Generalul Antonescu Regelui Carol al II-lea în legătură cu mișcarea legionară, a repetat aceeași formulă, punându-l pe Antonescu în locul lui Carol al II-lea, iar el rezervându-și poziția de odinioară a lui Antonescu. Și nici mai mult nici mai puțin, i-a debitat peremptoriu: «Domnule General, în aceste ceasuri grave, vă reamintesc cuvintele pe care dumneavoastră înșivă i le-ați spus lui Carol al II-lea: Sire, nu intrați în luptă cu tineretul că veți fi înfrânt!» «Nesocotitul! A strigat Generalul ieșit din fire, ridicându-se în picioare. Cum îndrăsnești să-mi spui asemenea cuvinte? Afară, să nu mai apari înaintea mea!»*”¹⁴. Practic, discuția descrisă a fost cauza retrogradării. Încercările ulterioare ale ofițerului Mircea Tomescu de a se apropia de Mareșal, în anii acestuia de guvernare, au fost fără rezultat. „*Mareșalul nu i-a purtat ranchiună, a continuat să-l simpatizeze, dar l-a ținut deoparte. (...) Mircea Tomescu, cu tot ceea ce suferise de la Mareșalul Antonescu, i-a rămas credincios și l-a admirat în continuare*”¹⁵.

După ce au trecut în rezervă, întâlnirile dintre cei doi au fost mai rare - colonelul Gheorghe Magherescu locuia la București, iar Mircea Tomescu

¹³ *Ibidem*, pp.127.

¹⁴ *Ibidem*, pp.129-130.

¹⁵ *Ibidem*, pp.130-131.

la Târgoviște. „De câte ori ne vedeam, îmi dezvolta idei originale, își exprima optimismul și făcea considerații interesante asupra situației, în general. Își păstra și activitatea intelectuală, întocmea studii, care rămâneau la dosar”¹⁶.

Amintirile despre Mircea Tomescu se încheie cu un scenariu regizat de colonelul Magherescu: „Dacă Tomescu ar fi rămas mai departe la Palat sau dacă ar fi fost adus la cabinet, ar fi fost un ochi sigur al Mareșalului îndreptat asupra camarilei. El cunoștea toate dedesupturile vieții de Palat și ar fi putut foarte ușor semna orice ar fi fost ieșit din normal, deci și complotul. Păstrarea lui Tomescu alături de Mareșal ar fi neutralizat prezența lui Sănătescu lângă Rege, pentru că - sunt convins -, în orice condiții, Mircea Tomescu ar fi fost de partea Mareșalului Antonescu”¹⁷.

Aceste amintiri, chiar dacă sunt încărcate de subiectivism, sunt utile și completează informațiile preluate din surse bibliografice diverse pentru a înțelege activitatea profesională a ofițerul și profesorului Mircea Tomescu.

BIBLIOGRAFIE

Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, *Antonescu Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, mărturii și documente coordonate și îngrijite de Josif Constantin Drăgan, Centrul European de Cercetări Istorice Veneția, ediția 1986.

GEORGESCU M., *Cavaleriști români la Saumur*, Editura Militară, București, 2015.

¹⁶ *Ibidem*, p.131.

¹⁷ *Ibidem*, p.131.